

АВТОМАТИЗАЦІЯ ВИРІШЕННЯ ЗАДАЧ УПРАВЛІНСЬКОГО КОНТРОЛЮ ТА ОБЛІКУ В ПІДПРИЄМСТВІ

*Савченко Р.О.
к.е.н., доцент, докторант*

Нині, в умовах невизначеності та ризиків зовнішнього середовища, в умовах жорсткої конкурентної боротьби, все більш актуальним стає питання удосконалення керуваності підприємствами: підвищення оперативності та аналітичності облікової інформації, посилення контролю, прискорення бізнес-процесів, покращення ефективності роботи персоналу через модернізацію ведення бухгалтерського обліку та контролю. Одним із шляхів вирішення цієї проблеми є запровадження автоматизованої системи, яка буде сприяти оперативному виконанню вище перерахованих функцій.

При автоматизації обліково-контрольної роботи, завдяки широкому використанню спеціалізованих бухгалтерських пакетів та програм стає можливим отримання релевантної інформації, яка є основою для прийняття об'єктивних фінансових та управлінських рішень. При автоматизації обліково-контрольних процесів акцент в роботі зміщується з перманентної обробки первинних бухгалтерських документів, систематизації облікових показників, заповнення звітних форм на управлінський аспект. Стає можливим розвиток так званого креативного обліку та контролю, який буде зорієнтований на удосконалення організації та методології обліку та контролю.

Актуальність автоматизації бухгалтерської роботи переноситься перш за все на управлінський облік та контроль, так як в цих системах акумулюється значний масив інформації, що значно підвищує трудомісткість обліково-контрольної роботи, строки обробки інформації, та досягнення їх ефективності та економічності у вітчизняних підприємствах можна досягти лише за умови автоматизованої обробки даних.

При запровадженні систем автоматизації управлінського обліку та контролю слід враховувати такі умови: 1) системи автоматизації управлінського обліку та контролю за функціональністю мають бути підготовлені до того, що задачі, які вирішуються за їх

допомогою будуть ускладнюватись або можливе збільшення кількості поставлених завдань перед цими системами; 2) гнучкість систем має бути максимальною, так як в сучасних умовах розвитку ринкового середовища дуже ймовірна ситуація зміни правил ведення бізнесу в підприємствах.

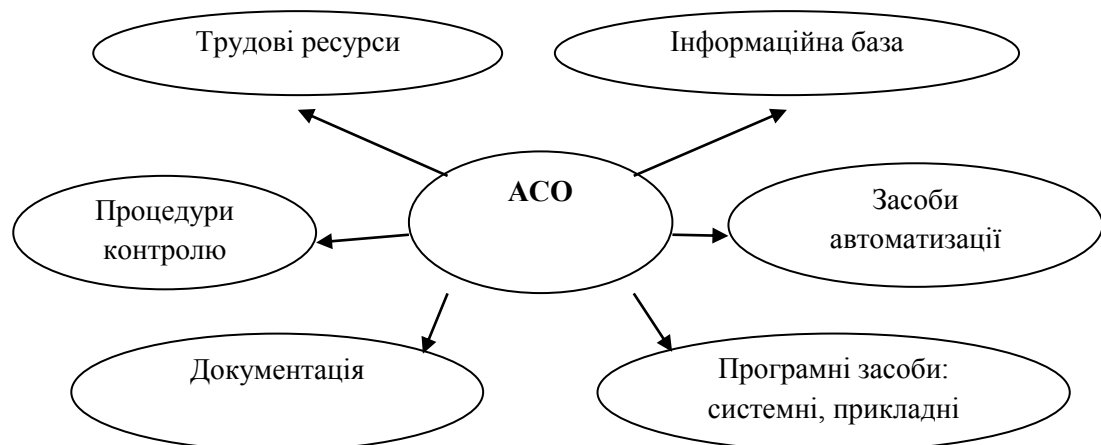
Під час вибору автоматизованої системи ведення обліково-аналітичної роботи слід враховувати те, що систем адекватних умовам конкретного підприємства не існує. У функціональному аспекті будь-які програми по автоматизації бухгалтерського обліку та контролю повинні забезпечувати насамперед: 1) безпомилкове проведення арифметичних розрахунків; 2) заповнення та перевірку первинних та зведених документів; 3) здійснювати безпомилкове перенесення інформації із однієї в іншу друковану форму; 4) проводити нагромадження підсумкової інформації; 5) забезпечувати архівацію даних різних виробничих періодів; 6) мати єдину базу даних; 7) використовувати єдині вимірники для однотипових господарських операцій та процесів.

Після цього потрібне проведення адаптації (а, можливо, створення «з нуля») та запровадження систем автоматизації. В ході адаптації потрібно враховувати мобільність системи автоматизації обліку та контролю в частині пристосованості до умов вітчизняного розвитку ринкових відносин, перманентної зміни законодавчих актів, що регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку, оподаткування, облікової політики тощо.

Автоматизацію управлінського обліку та контролю потрібно запроваджувати в декілька етапів:

- 1) розробка (вибір) методології управлінського обліку та контролю із врахуванням специфіки діяльності суб'єкта господарювання: розробка класифікації видів діяльності, комплексної моделі підприємства, функціональних моделей технологічних процесів виробництва, визначення способів розподілу витрат за центрами відповідальності, інтеграції системи управлінського контролю із системою бухгалтерського обліку;
- 2) власне автоматизація аналітичних процедур управлінського контролю та обліку;
- 3) створення моделей та регламентів застосування управлінського контролю, а також їх реалізація в автоматизованій системі.

Автоматизована система обробки (АСО) бази даних для проведення управлінського контролю представлена на рис. 1.

Рис. 1. Складові системи автоматизованої обробки інформації для цілей управлінського контролю та обліку в підприємстві

Будь-яке підприємство перш ніж приступити до запровадження автоматизованої обробки даних при використанні управлінського контролю повинно оцінити потенціал та можливості її (автоматизації) використання. Почати підприємство повинно з технічного

боку - оцінки наявних засобів автоматизації обробки масиву інформації – апаратних засобів.

Однією із складових автоматизації управлінського контролю є забезпечення об'єкта його проведення програмними засобами. Існує декілька шляхів вирішення цієї проблеми:

- 1) запровадження в практику автоматизації обліково-аналітичної роботи підприємства програмних продуктів, які спеціалізуються на проведенні управлінського контролю (програмні продукти ІС Підприємство);
- 2) використання традиційних інформаційних технологій із подальшим пристосуванням їх до потреб управлінського контролю (Excel);
- 3) використання традиційних програм, які обслуговують систему бухгалтерського обліку.

Таким чином, при виборі шляху автоматизації аналітичної роботи в системі управлінського контролю потрібно враховувати в кожному конкретному випадку, перш за все, наявні доступні ресурси – час, можливості, грошові ресурси. При цьому автоматизація управлінського контролю забезпечить єдиний погляд на управлінську інформацію, дозволить оптимізувати діяльність суб'єкта господарювання, підвищить оперативність проведення обліково-аналітичної роботи, забезпечує підтримку прийняття управлінських рішень і сприяє можливості оцінки ефективності діяльності підприємства.

Список використаних джерел

1. Аудит / [Ю. С. Цаль-Цалко, Ю. Ю. Мороз, Л. А. Суліменко та ін.]. – Житомир: ПП "Рута", 2012. – 392 с.
2. Професійні версії програмних продуктів «ІС:Підприємство»: навч.- метод. посіб. / Ю. С.Цаль-Цалко, Р. О. Савченко, А. В. Погосова, О. Ф. Ярмолюк. – Житомир: ЖНАЕУ, 2014. – 184 с.
3. Савченко Н. М. Інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень / Н. М. Савченко. // Вісник ЖДТУ. – 2010. – №4. – С. 286–288.
4. Чайкін О. В. Сертифікація як інструмент екологічного маркетингу / О. В. Чайкін // Вісник ЖНАЕУ. – 2012. – № 1, т. 2. – С. 381–388.